

394.04

Az eltűnt pesti éjszaka nyomában

„Gyerünk Pali vigán éjszakázn, Keltén meggyünk orficskekbe, sosc egyedül... Ahol a pezsgő hűl!”

Háromnegyed tizenegy: az utolsó földalatti zakatolva fúródik az alagútba; alig lézengünk benne néhányan, a kalauz álmosan támaszkodik a kocsi ajtajához, gépiesen mormolja: „Nagykörút!” „Opera!” „Bajesi Zsilinszky út!” „Deák-tér!” „Vörösmarty-tér!” Aztán harsányan, fölviilanyozódottan odakiáltja a pénztárosnak: „Zárunk!” Ez a sok „zárunk!” úgy hangzik az esti csöndben, mint valami titkos jelszó egy nagyszabású összeesküvés előtt — misztikus jelentősége van.

A Belváros tetszalott-mozdulatlanságban pihen. A taxi-standok elől eltakarodtak az autók, a Váci-utcán néha végigrobbog lenéző göggel egy kocsi, aztán megint csönd. Valahol lejjebb fény szűrődik a fekete utcára, a kapu előtt sujtásos ellentengernagy civilmódra megemeli tányérsapkáját. Odabent a helyiségben tompán zakatol a dzsessz, pincérek surrannak nesztelenül az asztalok között, halk, kék fény borog az asztalok fölött... Csak éppen: az asztalok üresek, a kis fotójkben nem ül senki. Valahol a terem legvégén szomorkodik egy ifjú pár. De a zenekar haláltmegvetőn játszik és a pincérek hallhatatlan hívásokra és láthatatlan intésekre száguldoznak ide-oda. C'est l'illusion qui compte! Visszafelé menet az ellentengernagy már meg sem emeli a sapkáját. Legyint. Ásít. Unatkozik.

Konflis döcög végig az utcán. A kocsis odaszól: „Olesó a fuvar!” A biztonság kedvéért mégégszer megismétli a főlhívtást: „Nagyon olesó a fuvar!” Aztán megállítja a kocsit és cigarettát csavar. Kicsit lejjebb elszánt rikkanas a déntáni lapokat kínálja, de titokban őmaga is érzi, hogy nimes igazza. A Kossuth Lajos-utca

álmosan nyujtózik a Rákóczi-út felé, a sarkon társaság jön szembe: öten vannak, összekarolva jönnek a járda közepén és énekelnek. Az egyik ház előtt megállnak, csöngtetnek a kapun.

A Körút üres. Néha egy-egy imbolygó árnyék az aszfalt fölött. Fáradtan megy valami ismeretlen cél felé, aztán hirtelen megfordul, visszafelé siet. Megáll, fekete kirakatokat nézeget. A Dob-utca környékén láрма. A sarkon két nő veszekszik éles fejhargon, később odalép hozzájuk egy fiatalember,

„Nőnek kissé férfias, férfinak kissé nőies”

rájuk ordít, majd cigarettát kér. Adnak, rágyujtanak, nevetgélnek. Néhány házzal beljebb, a Dob-utcában, az egyik kocsmából vidám zongoraszó csap ki az utcára, a kocsmá fénykörében nők és férfiak keringenek. Az ajtónak támaszkodva, cigarettával a szája-sarkában furcsa figura ácsorog: nőnek kissé férfias, férfinak kissé nőies. Mosolyog, mint aki valami nagy titok birtokában van, de egyelőre hallgat. Odabent a kocsmában mindenki nő: a csapos, a pincérek, a zongorista és a vendégek. Néhány lépéssel arrébb rendőr áll, egyik lábáról a másikra támaszkodik, nem néz senkire, de azért észrevehetőn figyel.

Beljebb, az utcában, az éjszaka már gyanúsán fekete. Fél tizenkettő. A Körúton végigzakatol egy üres hatos, a vezető csöngtet a sarkokon. A sötétből hirtelen tagbaszakadt férfi villan elő: „Szabad egy kis tüzet!” A hangjában van valami fenyegető, valami jelentőséggel teljes parancs. Az éjszaka súlyt ad a szavaknak, elne-

hezíti és félelmessé teszi. A Rákóczi-út egyik sarkán lila neon nevet a sötétbe, odabent cigányok játszanak. De a helyiség üres, a fehér abrosszal leterített asztalok mint furcsa tárgyak egy értelmetlen kiállításon. A cigányok vadul játszanak az asztaloknak, a brácsás lehunyja szemét, félig alszik, lehet, hogy duhaj vendégekről álmodik, akik százásokat húznak a vonóba és pezsgőt öntenek a nagybögöbe.

A Keleti-pályaudvar környékén dülöngelő férfi jön szembe. Megtorpan, széttárja a karját: „Én... én nem vagyok részeg, kérem... csak dalos vagyok és megkínáltak!” Imbolyog, forgolódik, ordít: „Hé! Hé! Álljanak meg!” Ujját a szájához emeli és titokzatosan közli a fölfedezését: „Az élet... az élet bikkmag!” Aztán megfordul a tengelye körül és elcsik.

Éjfél után valami furcsa csend zuhan a városra. Házak, kapuk, üzletporták mély, mozdulatlan álomba esnek. Valahol élesen csikorog egy redőny: bezárnak egy kocsmát. A sarkon cigányzenészek jönnek szembe, hegedűtokkal a hónuk alatt és veszekszenek: „Hát nekem mondod? Én láttam, amikor kisedte a tányérról!” „Hát csak folyjon ki azs a két randa semed!” Ebben valamennyien egyetérthetnek, mert csendesebben beszélgetnek tovább. A furcsa mozdulatlanságban a plakátok is alsznak. Alszik Tong-Man-Fong, a kínai pankrációs birkózó, a MONSTRE JAZZ MATINÉ is hirtelen értelmét veszítette, az egyik sarkon nagy betűkkel hirdeti egy kézzel festett plakát: „ITT MEGNYILIK A JOLLY JOCKER! EZ AZ ÖNÉ, AZ ÖNÉ ÉS AZ ÖNÉ IS! REGGELIG TÁNC ÉS BABLEVES!” A tábla alatt öregasszony üldöggel és száraz kenyeret majszol. Gépiesen mormol: „néhány fillérért ha szabad volna esdekelnem...”

„A sarkon két nő veszekszik éles fejhargon...”

Egy óra. A Dunaparton csöndesen beszélget a két hídőr. „Hígyje el, a legfontosabb az, hogy a gyereknek jó nevelése legyen! Én legalábbis azt mondom, hogy az a legfontosabb...” Kis szél kerekedik, a vaskorlát mellett virágárus asszony üldöggel és makacsul ismételteti a szemibe: „Őszi lombokat tessék! Őszi lombokat tessék!” Aztán hirtelen felkerekedik és elindul valami ismeretlen irányba.

Buda mozdulatlan. A szűk utcákon idegesen bujkál a szeptemberi szél, utat keres, kivág a Vérmezőre és ott kedvére kifutkározza magát. A Vérmező szélén kísértetiesen sorakoznak a kiégett, összelőtt autó- és tankroncsok, a tér egyik sarkában cirkuszponyvát feszeget a szél. GAZDAG CIRKUSZ! SOHA NEM LÁTOTT GYÖNYÖRŰ ELŐADÁS! Másik nagy táblán: „ELEFÁNT”.

„Szabad egy kis tüzet!”

Az egyik kiégett tankroncsban valami mozgolódik. Vagy valaki? Rongyos férfi mászik elő belőle: „Halló, álljanak csak meg, van egy kis gyufájuk?” Rágyujt, nagy élvezettel szívja le a füstöt: „Ne haragudjanak, hogy megállítottam magukat, de a szobapincérnek, sajnos, nem csengethetek, mert elromlott a villanyom. Az inasom pedig szabadnapos! Jó éjszakát!” Megemeli rongyos sapkáját és visszamászik a tankba aludni.

Tank-Hotel! Lejjebb és széltében és hosszában seholy lélek. Kiégett házak, romok, roncsok, ablaküregek. A villamosoknak rejtlemesen vezetnek végállomásuk felé.

Mintha fekete takaróval borították volna le a világot.

„Tank-Hotel”